

Visiestuk Basisvaardigheden vmbo

*Taal
Rekenen
Burgerschap
Digitale geletterdheid*

Datum: 17 juli 2024
Status: 1.0 (versie)
Opgesteld door: directieteam vmbo (opdrachtgever)
Ingangsdatum: oktober 2024
Definitieve vaststelling CvB: 17 oktober 2024

Inleiding

Basisvaardigheden vormen het fundament waarmee leerlingen kunnen deelnemen aan zowel ons onderwijs als de samenleving. Het gaat daarbij om taal, rekenen, burgerschap en digitale geletterdheid.

Naast dat we vanuit Vonk ervaren dat dit essentiële vaardigheden zijn hebben de basisvaardigheden ook een prominentere plek gekregen in het toezicht dat wordt uitgevoerd door de onderwijsinspectie.

In dit document zijn een aantal uitgangspunten opgenomen rondom basisvaardigheden, evenals de Vonkbrede visie op basisvaardigheden.

Inhoudsopgave	
Inleiding	2
Vonkbrede uitgangspunten rondom basisvaardigheden	4
Visie op basisvaardigheden in beleidstukken	4
Ambitie korte en lange termijn	4
Basisvaardigheid Taal	5
Visie vmbo	5
Basisvaardigheid Rekenen	6
Visie vmbo	6
Basisvaardigheid Burgerschap	7
Visie vmbo	7
Basisvaardigheid Digitale geletterdheid	8
Visie vmbo	8
Bijlage Onderwijsvisie Vonk.....	9

Vonkbrede uitgangspunten rondom basisvaardigheden

Onze onderwijsvisie (zie bijlage) vormt het kader waarin de visie op basisvaardigheden is ingebed. De vertaling ervan in de vorm van beleid is belegd op de vestigingen. Onderwijs in basisvaardigheden speelt een cruciale rol in het realiseren van de doelen die voortvloeien uit onze onderwijsvisie. Een stevige beheersing van deze vaardigheden is van essentieel belang voor onze leerlingen om succesvol te kunnen deelnemen aan het onderwijs en de samenleving. Het beschikken over voldoende kennis en vaardigheden op dit gebied is noodzakelijk om tot leren te komen bij alle schoolvakken. Deze uitgangspunten bieden handvatten voor het ontwikkelen en vormgeven van vestigingsspecifiek beleid.

Binnen het vestigingsspecifieke beleid is ten minste aandacht voor het werken vanuit een gerichte vestigingsvisie die past bij de onderwijspopulatie, de wijze waarop er binnen de school kennis wordt gedeeld, uitgebreid en verspreid, een doelgericht en doelbewust curriculum en het integrale aanbod.

Visie op basisvaardigheden in beleidstukken

We hebben binnen Vonk een visie op onderwijs (zie bijlage), een strategische koers in de vorm van een expeditiegids en een planning & comfortcyclus. Op het gebied van basisvaardigheden is er geen Vonkbreed beleid, maar een Vonkbrede visie op basis waarvan vestigingen vestigingsspecifiek beleid op de basisvaardigheden hebben.

Ambitie korte en lange termijn

Op korte termijn is onze ambitie om te voldoen aan de wet- en regelgeving. Op lange termijn is onze ambitie om basisvaardigheden geïntegreerd aan te bieden aan onze leerlingen. Daarnaast is onze lange termijn ambitie een doorlopende leerlijn vmbo-mbo voor basisvaardigheden. In de weg daarnaartoe wordt gewerkt met vmbo-vestigingsspecifiekbeleid en mbo-beleid.

Basisvaardigheid Taal

Het Referentiekader Taal is binnen Vonk het richtinggevend document voor taalbeleid op de vestigingen. Het kader beschrijft voor vier taaldomeinen wat leerlingen en studenten zouden moeten kennen en kunnen op verschillende momenten in hun schoolloopbaan:

- mondelinge taalvaardigheid: gesprekken, luisteren en spreken
- lezen: zakelijke teksten en fictie teksten
- schrijven
- begrippenlijst en taalverzorging.

Het referentiekader bestaat uit fundamentele niveaus en streefniveaus. Het fundamentele niveau (1F) is de basis die zo veel mogelijk leerlingen en studenten moeten beheersen. Het streefniveau (1S) heeft iedereen nodig om te kunnen participeren in de maatschappij. Binnen Vonk werken we gedurende de schoolloopbaan toe naar de geldende eindniveaus voor leerlingen en studenten:

- 2F/1S voor vmbo en mbo 1, 2 en 3
- 3F voor mbo-4 en havo

Visie vmbo

Het vak Nederlands is een belangrijk onderdeel in het vmbo, omdat het in alle vakken binnen het curriculum nodig is. Er is een relatie tussen het schoolsucces, het behalen van een diploma en de taalvaardigheid van leerlingen.

In het vmbo van Vonk wordt in alle leerwegen het verplichte examenvak Nederlands gegeven. De lessen Nederlands zijn gericht op het verwerven van een grotere taalvaardigheid en bieden genoeg onderdelen aan waarmee woordenschat vergroot wordt, er geoefend kan worden met begrijpend lezen en waarbij leerlingen zelfstandig teksten kunnen schrijven.

Taalverwerving gebeurt niet alleen in de les Nederlands. De visie van Vonk op de basisvaardigheid taal is zowel smal als breed. Smal omdat er voldoende aandacht is voor het ondersteunen van leerlingen die een andere startpositie hebben. Daarnaast is het breed omdat alle leerlingen uiteindelijk examen doen en daarmee hetzelfde niveau (2F) moeten behalen.

Om de taalvaardigheden goed te laten beklijven wordt binnen Vonk de samenwerking tussen de vakken gezocht. Hierbij kan gedacht worden aan gezamenlijke afspraken tussen de verschillende talen met betrekking tot het opstellen van een brief of e-mailbericht, een gezamenlijke strategie voor het maken van boekverslagen en of het maken van een werkstuk.

Basisvaardigheid Rekenen

Het Referentiekader Rekenen is binnen Vonk het richtinggevende document voor rekenbeleid op de vestigingen. Het kader beschrijft voor vier domeinen wat leerlingen en studenten zouden moeten kennen en kunnen op verschillende momenten in hun schoolloopbaan:

1. getallen
2. verhoudingen
3. meten & meetkunde
4. verbanden

Het referentiekader bestaat uit fundamentele niveaus en streefniveaus. Het fundamentele niveau (1F) is de basis die zo veel mogelijk leerlingen en studenten moeten beheersen. Het streefniveau (1S) heeft iedereen nodig om te kunnen participeren in de maatschappij. Binnen Vonk werken we gedurende de schoolloopbaan toe naar de geldende eindniveaus voor leerlingen en studenten:

- 2F: eind vmbo-bb en -kb, mbo-2 en mbo-3
- 2S: vmbo-gt
- 3F: eind mbo-4

Visie vmbo

Het vak wiskunde is een belangrijk onderdeel in het vmbo, omdat het in meerdere vakken binnen het curriculum nodig is. Er is een relatie tussen het schoolsucces, het behalen van een diploma en de wiskunde- en rekenvaardigheid van leerlingen.

In het vmbo van Vonk wordt in alle leerwegen het verplichte examenvak wiskunde gegeven. De referentieniveaus rekenen maken dus onderdeel uit van de examenprogramma's wiskunde. Binnen het vmbo heeft het rekenonderwijs in de onderbouw een vaste plek. Dit betekent dat rekenen in de onderbouw is opgenomen in de lessentabel.

In de bovenbouw moet de leerling bij elk vak waar rekenen een belangrijk onderdeel vormt (zoals economie, NaSk1, wiskunde, profiel Groen en biologie), de rekenvaardigheden kunnen toepassen om deze vakken succesvol te kunnen afsluiten. Daar waar leerlingen nog niet in staat zijn om rekenvaardigheden in praktische contexten toe te passen, wordt een maatwerkprogramma aangeboden.

Om de leerlingen bij het toepassen goed te kunnen helpen, is er sprake van een gemeenschappelijk eenduidige rekenstrategie. Zo worden vergelijkbare rekenproblemen zoveel als mogelijk op eenzelfde manier door de docenten aangepakt. Hiertoe krijgen docenten de kans om geschoold te worden.

Basisvaardigheid Burgerschap

Centraal in onze onderwijsvisie staat de ruimte voor ontwikkeling: voor denkers die doen en doeners die durven, samen ontdekken en leren vanuit een inspirerende omgeving. We bieden flexibel, eigentijds en toekomstgericht onderwijs, samen met de regio. Vanuit die visie is onze visie op burgerschap vormgegeven.

Bij Vonk hebben leerlingen de ruimte om te ontdekken, te leren en zichzelf te blijven ontwikkelen. We bieden onderwijs waarmee zij hun vonk ontdekken en aanzetten, en daarvanuit een betekenisvolle bijdrage kunnen leveren aan de wereld van vandaag en morgen. Vanuit een veilige basis coachen wij hen om zichzelf te zijn, om hun talenten en mogelijkheden te ontdekken. Om elkaar te inspireren, van en met elkaar te leren, elkaar te versterken en successen te vieren. Zo kan iedereen zich optimaal ontwikkelen.

We creëren een leeromgeving die stimuleert, motiveert, inspireert en realistisch is. Waar we met een open en nieuwsgierige blik kijken. Een omgeving waarin leerlingen durven te doen en waar ervaren centraal staat. Een veilige plek waar ze fouten mogen maken, zelf keuzes leren maken en actief bezig zijn met hun eigen leerroute. We sluiten met ons onderwijs aan bij de leefwereld en leerroute van onze leerlingen, bij de ontwikkelingen in de maatschappij en behoeften van de regio. Ons onderwijs geeft ruimte en aandacht aan de thema's die er toe doen, zoals duurzaamheid, technologie, innovatie en het welzijn van mens, dier en natuur. We stimuleren de vaardigheden die voor de toekomst nodig zijn.

We bieden actueel en gevarieerd onderwijs dat stimuleert, contextrijk en ervaringsgericht is, binnen school en vooral daarbuiten. Dit doen we in gezamenlijkheid met daadkracht en plezier.

Ook past deze visie binnen onze huidige koers, met daarin de koerslijn 'de mens centraal' als directe link naar ons burgerschapsonderwijs. We benoemen daarin dat de mens het hart vormt van ons onderwijs en onze organisatie. Hier doen we het voor. Persoonsvorming zien wij dan ook als een belangrijk onderdeel van onze maatschappelijke opdracht. Een goede burger zijn begint met een goed zelfbeeld, het gevoel erbij te horen en van toegevoegde waarde te zijn. Met ons onderwijs willen we onze leerlingen helpen te bewegen in hun ontwikkeling. Het gaat niet alleen om het vergaren van kennis maar ook om bij te kunnen dragen aan de samenleving en geluk te ervaren in het leven. Met aandacht voor de mens, ruimte om te onderzoeken wie je bent en om talenten te kunnen ontwikkelen.

De expeditiegids en de visie op onderwijs zijn de basis om met elkaar in gesprek te gaan over onze ambities rondom burgerschap. Het biedt ruimte en handvatten om de vertaling te maken naar de vestigingen. Aansluitend hierop heeft iedere vestiging een eigen visiecirkel voor burgerschap ontwikkeld (zie Vonk Burgerschaftsbeleid vmbo 2023). Daarin is de kern van het burgerschapsonderwijs beschreven, passend bij de populatie op de vestiging en de omgeving waar de vestiging zich in bevindt.

Visie vmbo

Vonkbreed is afgestemd dat iedere vestiging toewerkt naar een eigen visie op burgerschapsonderwijs die past binnen de Vonkbrede onderwijsvisie, de koers vanuit de expeditiegids volgt en toegespitst is op de leerlingpopulatie van de vestiging en de omgeving waarin de vestiging zich bevindt.

Iedere vestiging heeft daartoe een eigen visiecirkel opgesteld (zie Vonk Burgerschaftsbeleid vmbo 2023). In de visiecirkel zijn de kernwoorden van de visie op burgerschap weergegeven, waaraan vervolgens in de ringen er om heen de doelen en activiteiten gekoppeld zijn.

Basisvaardigheid Digitale geletterdheid

De definitie van Stichting leerplanontwikkeling (SLO) van digitale geletterdheid alsmede de door hen opgestelde beschrijving van de onderliggende vaardigheden en onderwijsdomeinen zijn de leidinggevende documenten voor de visie van Vonk op digitale geletterdheid.

De definitie van digitale geletterdheid van het SLO is als volgt: Digitale geletterdheid is net als geletterdheid een combinatie van kennis en verschillende vaardigheden. Bij digitale geletterdheid gaat het om:

- kennis verwerven over digitale technologie
- omgaan met digitale technologie
- kritisch en (zelf)bewust gebruiken van de mogelijkheden van digitale technologie
- inschatten van kansen en risico's die het gebruik van digitale technologie met zich meebrengt

Naast kennis en vaardigheden gaat het ook om het ontwikkelen van een passende houding. Bij digitale geletterdheid is het belangrijk dat leerlingen kunnen omgaan met complexe situaties en situaties die voor meerdere uitleg vatbaar zijn. Dat ze kunnen samenwerken om een gezamenlijk doel te bereiken. En dat ze ondernemend zijn en op zoek gaan naar nieuwe kennis en toepassingsmogelijkheden.

De vaardigheden als onderdeel van digitale geletterdheid zijn onder te verdelen binnen vier domeinen, te weten:

- praktische ICT-vaardigheden
- mediawijsheid
- digitale informatievaardigheden
- computational thinking

Visie vmbo

Binnen Vonk beschouwen we digitale geletterdheid als een basisvaardigheid. Dit uitgangspunt, belangrijk binnen onze visie, is onderdeel van onze koerslijn *inspelen op de wereld om ons heen*. De wereld waarin onze leerlingen opgroeien is digitaal en technologisch gedreven. Binnen Vonk is er het besef dat wij, met ons onderwijs, leerlingen de skills mee moeten geven die eraan bijdragen dat onze leerlingen zich niet enkel staande kunnen houden in de huidige wereld en maatschappij, maar ook in die van de toekomst. Onze visie op digitale geletterdheid is daarmee een ambitieuze: we zetten in op een brede digitaal geletterde basis bij onze leerlingen die hen een leven lang ontwikkelperceptie biedt.

Het curriculum binnen onze vestigingen bevat daartoe de volgende domeinen waarbinnen gewerkt wordt naar ten minste het behalen van de kerndoelen:

- praktische kennis en vaardigheden
- ontwerpen en maken
- wisselwerking tussen digitale technologie, digitale media, de mens en de samenleving

Hoe de uitwerking en de invulling van deze domeinen wordt gedaan, is belegd op de vestigingen.

ONDERWIJSVISIE

RUIMTE VOOR ONTWIKKELING

Bij Vonk hebben leerlingen, studenten en cursisten de ruimte om te ontdekken, te leren en zichzelf te blijven ontwikkelen. We bieden onderwijs waarmee zij hun vonk ontdekken en aanzetten, en daarvanuit een betekenisvolle bijdrage kunnen leveren aan de wereld van vandaag en morgen. We stimuleren en inspireren hen met een breed eigentijds onderwijsaanbod. Goed onderwijs met een praktische insteek en dichtbij huis. Kleinschalig en betekenisvol.

VOOR DENKERS DIE DOEN EN DOENERS DIE DURVEN

Wij bieden voor een brede groep mensen compleet, aansluitend, divers en aantrekkelijk onderwijs in de regio Noord-Holland. Onderwijs met een theoretische basis én een praktische insteek. Voor mensen die met hun hoofd, hart én handen willen werken. Mensen die durven te doen. Jongeren en volwassenen die hun toekomst willen ontdekken vanuit de praktijk. Werkenden die zich willen blijven ontwikkelen in hun vak of willen omscholen. Maar ook volwassenen die de Nederlandse taal willen leren of alsnog hun middelbare school diploma willen behalen. Bij Vonk zijn er volop mogelijkheden.

WE CREËREN RUIMTE VOOR ONTWIKKELING

Samen ontdekken en leren

Samen ontdek en leer je zoveel meer. Daarom is interactie met en aandacht voor elkaar zo belangrijk en staan wij dichtbij onze leerlingen, studenten en cursisten. Het gaat om hen. Hun persoonlijke ontwikkeling, ambities, vaardigheden, reflectie, talenten, dromen en kennis. Vanuit een vertrouwde en veilige basis coachen wij hen om zichzelf te zijn, om hun talenten en mogelijkheden te ontdekken. Om elkaar te inspireren, van en met elkaar te leren en elkaar te versterken, zodat iedereen zich optimaal kan ontwikkelen.

Een inspirerende leeromgeving

We creëren een leeromgeving die stimuleert, motiveert, inspireert en realistisch is. Waar we met een open en nieuwsgierige blik kijken. Een omgeving waarin leerlingen, studenten en cursisten durven te doen en waar ervaren centraal staat. Een veilige plek waar ze fouten mogen maken, zelf keuzes leren maken en actief bezig zijn met hun eigen leerroute. Vonk is de plek voor hun toekomst. Ook voor later, als ze willen doorleren of als werkende terugkomen.

Voor het opdoen van nieuwe vaardigheden, ervaringen en kennis. Met ons brede en aantrekkelijke onderwijsaanbod bieden wij een inspirerende plek. Zij kunnen altijd bij ons terecht.

Flexibel, eigentijds en toekomstgericht onderwijs

We sluiten met ons onderwijs aan bij de leefwereld en leerroute van onze leerlingen, studenten en cursisten. Bij de ontwikkelingen in de maatschappij en behoeften van de regio. Ons onderwijs geeft ruimte en aandacht aan thema's die er toe doen, zoals duurzaamheid, technologie, innovatie en het welzijn van mens, dier en natuur. We stimuleren de vaardigheden die voor de toekomst nodig zijn.

Met de regio

We bieden actueel en gevarieerd onderwijs dat stimuleert, contextrijk en ervaringsgericht is. Binnen school en vooral daarbuiten. Daarvoor onderhouden we goede relaties met onze regionale partners en werken we nauwsamen met het bedrijfsleven. Samen kijken we hoe we het beste kunnen aansluiten op de actuele en toekomstige beroepspraktijk. Met een open blik onderzoeken we hoe wij hierin meebewegen, welke keuzes wij maken en hoe we kunnen blijven innoveren, zodat we van meerwaarde zijn en betekenisvol onderwijs kunnen blijven aanbieden.

VANUIT ONZE WAARDEN

DAADKRACHT

We durven ruimte te nemen en over grenzen te kijken. Vanuit een open en nieuwsgierige blik gericht op de toekomst, ontdekken we wat nodig en passend is voor onze leerlingen, studenten, cursisten, omgeving en onszelf. We inspireren elkaar, maken keuzes en gaan over tot actie.

PLEZIER

We zorgen voor een werk- en leeromgeving waar onze leerlingen, studenten, cursisten en collega's met veel plezier naartoe gaan. Een omgeving die veilig is. Waar we respectvol met elkaar omgaan, werken vanuit vertrouwen, uitgedaagd worden en energie krijgen.

SAMEN

We kennen elkaar, denken om elkaar en helpen elkaar om het beste te halen uit onze leerlingen, studenten, cursisten, en onszelf. We ontdekken, leren en werken samen en nemen verantwoordelijkheid voor ons werk en onze omgeving.